

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حافظون

تنها گزینه الهیات

Haafezoon.ir

۰۹۱۹۸۰۰۰۹۷۰

تست نامه دروس

علوم قرآن، تفسیر و علوم حدیث

مجموعه سؤالات چهار گزینه‌ای
با پاسخ نامه تشریحی و طبقه بندی موضوعی
دروس علوم قرآن، تفسیر و علوم حدیث

ویژه کارشناسی ارشد و دکتری
رشته علوم قرآن و حدیث

چاپ دوم؛ سال ۱۴۰۲

بسته‌های آموزشی حافظون
ویژه دروس تخصصی رشته علوم قرآن و حدیث

مجموعه سؤالات چهار گزینه‌ای
علوم قرآن، تفسیر و علوم حدیث
با طبقه‌بندی موضوعی
ویژه آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته علوم قرآن و حدیث
چاپ دوم؛ سال ۱۴۰۲
مؤلف: گروه تالیف موسسه حافظون
ناشر: انتشارات آیات مبینات

تماس با ما

شماره ثابت : ۰۲۱۳۳۵۵۱۷۵۱

شماره همراه : ۰۹۱۹۸۰۰۰۹۷۰

سایت : www.haafezoon.ir

ایمیل : haafezoon@gmail.com

سامانه دریافت پیامک : ۰۲۱۳۳۴۴۲۰۰۵

در فضای مجازی ما را با شناسه haafezoon جستجو کنید.
جهت دریافت اطلاعات تخصصی رشته خود و دریافت فایل‌های
مکمل، عدد ۳ را به سامانه ۰۲۱۳۳۴۴۲۰۰۵ پیامک کنید.

فهرست مطالب

۷.....	بخش ۱. سؤال‌های علوم قرآن.....
۹.....	تاریخ قرآن .....
۲۹.....	درس ۱. کلمات غیرعربی قرآن .....
۳۲.....	درس ۲. وجوه و نظایر .....
۳۴.....	درس ۳. محکم و متشابه .....
۳۸.....	درس ۴. مقدم و مؤخر .....
۴۴.....	درس ۵. عام و خاص .....
۴۹.....	درس ۶. مجمل و مبین .....
۵۴.....	درس ۷. مطلق و مقید .....
۵۵.....	درس ۸. مفهوم و منطوق قرآن .....
۵۹.....	درس ۹. حقیقت و مجاز .....
۶۵.....	درس ۱۰. تشبیه و استعاره .....
۷۰.....	درس ۱۱. کنایه و تعریض .....
۷۳.....	درس ۱۲. حصر و اختصاص .....
۷۶.....	درس ۱۳. ایجاز و اطناب .....
۸۱.....	درس ۱۴. مناسبت آیات و سوره‌ها .....
۸۳.....	درس ۱۵. اسباب النزول .....
۸۹.....	درس ۱۶. نسخ .....
۱۰۰.....	درس ۱۷. خبر و انشاء .....
۱۰۲.....	درس ۱۸. ادوات تفسیر .....
۱۰۸.....	درس ۱۹. سؤالات خارج از منابع .....
۱۱۱.....	بخش ۲. سؤال‌های تفسیر .....
۱۱۲.....	تاریخ تفسیر .....
۱۲۰.....	درس ۱. سوره ق .....
۱۲۲.....	درس ۲. سوره ذاریات .....
۱۲۳.....	درس ۳. سوره طور .....
۱۲۴.....	درس ۴. سوره نجم .....
۱۲۵.....	درس ۵. سوره قمر .....
۱۲۶.....	درس ۶. سوره الرحمن .....

۱۲۷	درس ۷. سوره واقعه.....
۱۲۸	درس ۸. سوره حدید.....
۱۳۰	درس ۹. سوره مجادله.....
۱۳۱	درس ۱۰. سوره حشر.....
۱۳۲	درس ۱۱. سوره ممتحنه.....
۱۳۳	درس ۱۲. سوره صف.....
۱۳۴	درس ۱۳. سوره جمعه.....
۱۳۵	درس ۱۴. سوره منافقون.....
۱۳۶	درس ۱۵. سوره طلاق.....
۱۳۷	درس ۱۶. سوره تحریم.....
۱۳۸	درس ۱۷. سایر سوره.....
۱۳۹	درس ۱۸. سایر منابع.....
۱۴۱	بخش ۳. سؤال های علوم حدیث.....
۱۴۳	درس ۱. آشنایی با علوم حدیث.....
۱۴۸	درس ۲. تاریخ حدیث اهل سنت.....
۱۵۳	درس ۳. آثار مهم اهل سنت.....
۱۶۳	درس ۴. تاریخ حدیث شیعه.....
۱۶۸	درس ۵. آثار مهم شیعه.....
۱۸۱	درس ۶. رجال شیعه.....
۱۸۹	درس ۷. آموزش و نشر حدیث.....
۱۹۲	درس ۸. جعل حدیث.....
۱۹۶	درس ۹. اصطلاحات حدیث.....
۲۱۹	درس ۱۰. اصطلاحات کتب حدیث.....
۲۲۲	درس ۱۱. سوالات خارج از منابع.....
۲۲۵	بخش ۴. پاسخنامه علوم قرآن.....
۲۲۷	تاریخ قرآن.....
۲۴۱	درس ۱. کلمات غیر عربی.....
۲۴۴	درس ۲. وجوه و نظایر.....
۲۴۶	درس ۳. محکم و متشابه.....
۲۴۸	درس ۴. مقدم و مؤخر.....
۲۵۲	درس ۵. عام و خاص.....
۲۵۶	درس ۶. مجمل و مبین.....
۲۶۰	درس ۷. مطلق و مقید.....
۲۶۱	درس ۸. مفهوم و منطوق.....
۲۶۵	درس ۹. حقیقت و مجاز.....
۲۶۹	درس ۱۰. تشبیه و استعاره.....
۲۷۳	درس ۱۱. کنایه و تعریض.....
۲۷۵	درس ۱۲. حصر و اختصاص.....

۲۷۸	درس ۱۳. ایجاز و اطناب.....
۲۸۲	درس ۱۴. مناسبات آیات و سوره‌ها.....
۲۸۴	درس ۱۵. اسباب النزول.....
۲۸۹	درس ۱۶. نسخ.....
۲۹۸	درس ۱۷. خبر و انشاء.....
۳۰۰	درس ۱۸. ادوات تفسیر.....
۳۰۴	درس ۱۹. سوالات خارج از منابع.....
۳۰۷	بخش ۵. پاسخنامه تفسیر.....
۳۱۰	تاریخ تفسیر.....
۳۱۷	درس ۱. سوره ق.....
۳۱۹	درس ۲. سوره ذاریات.....
۳۲۰	درس ۳. سوره طور.....
۳۲۱	درس ۴. سوره نجم.....
۳۲۲	درس ۵. سوره قمر.....
۳۲۳	درس ۶. سوره الرحمن.....
۳۲۵	درس ۷. سوره واقعه.....
۳۲۶	درس ۸. سوره حدید.....
۳۲۷	درس ۹. سوره مجادله.....
۳۲۸	درس ۱۰. سوره حشر.....
۳۲۹	درس ۱۱. سوره ممتحنه.....
۳۳۰	درس ۱۲. سوره صف.....
۳۳۱	درس ۱۳. سوره جمعه.....
۳۳۲	درس ۱۴. سوره منافقون.....
۳۳۳	درس ۱۵. سوره طلاق.....
۳۳۴	درس ۱۶. سوره تحریم.....
۳۳۵	درس ۱۷. سایر سور.....
۳۳۷	درس ۱۸. سایر منابع.....
۳۳۹	بخش ۶. پاسخنامه علوم حدیث.....
۳۴۱	درس ۱. آشنایی با علوم حدیث.....
۳۴۶	درس ۲. تاریخ حدیث اهل سنت.....
۳۵۱	درس ۳. آثار مهم اهل سنت.....
۳۶۰	درس ۴. تاریخ حدیث شیعه.....
۳۶۵	درس ۵. آثار مهم شیعه.....
۳۷۸	درس ۶. رجال شیعه.....
۳۸۸	درس ۷. آموزش و نشر حدیث.....
۳۹۱	درس ۸. جعل حدیث.....
۳۹۶	درس ۹. اصطلاحات حدیث.....

درس ۱۰. اصطلاحات کتاب حدیث..... ۴۲۵

درس ۱۱. سؤالات خارج از منابع..... ۴۲۹

- سؤال ۱۱۴. در قدیم، بیشتر در ترجمه‌های اروپایی، قرآن را با کدام وصف یاد می‌کردند؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) مقدس (۲) کریم (۳) محمدی (۴) مجید
- سؤال ۱۱۵. مقصود از «سنام القرآن» که در روایات آمده، کدام سوره است؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) آل عمران (۲) الرحمن (۳) البقره (۴) النساء
- سؤال ۱۱۶. کدام يك از قاریان هفت‌گانه است که حفص بن عمر و لیث بن خالد از روایان او بوده‌اند؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) ابن کثیر (۲) حمزة (۳) عاصم (۴) کسایی
- سؤال ۱۱۷. مقصود از «دبایح» در قرآن چیست؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) آل عمران (۲) بقره و آل عمران (۳) یس (۴) شعراء، نمل، قصص
- سؤال ۱۱۸. چه کسی جزء کاتبان وحی نیست؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) ابی بن کعب (۲) عبدالله بن سعد (۳) عبدالله بن عباس (۴) عمر بن خطاب
- سؤال ۱۱۹. قرائت آیه «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ» به رفع «الله» منسوب به کیست؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) احمد بن حنبل (۲) ابو حنیفه (۳) شافعی (۴) مالک بن انس
- سؤال ۱۲۰. روایان قرائت کسائی چه کسانی بودند؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) خلف بن هشام، خالد بن خالد (۲) دوری، سوسی (۳) لیث بن خالد، حفص بن عمر (۴) هشام، ابن ذکوان
- سؤال ۱۲۱. جواز قرائت قرآن وفق یکی از قراءات سبعة در نماز، مطابق دیدگاه کیست؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) جمهور علما (۲) صاحب کتاب البیان (۳) علمای عامه (۴) علمای خاصه
- سؤال ۱۲۲. رایج‌ترین نام کتاب آسمانی مسلمانان در زمان خلفای اربعه چه بوده است؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) مصحف (۲) قرآن (۳) فرقان (۴) الکتاب
- سؤال ۱۲۳. چه کسی نقطه‌گذاری و ضبط حرکات در مصحف را مستحب شمرده است؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) مالک (۲) دانی (۳) کسایی (۴) نووی
- سؤال ۱۲۴. در این بیت معنای «قرائت» چیست؟ (سراسری ۸۷)
- «ذِرَاعِي عَيْطَلٍ أَدْمَاءٍ بَكْرٍ هِجَانِ اللَّوْنِ لَمْ تَقْرَأْ جَنِيناً»
 (۱) مقارن ساختن (۲) قرینه‌ی یکدیگر قرار دادن (۳) خواندن (۴) جمع کردن
- سؤال ۱۲۵. از دیدگاه ابن واضح یعقوبی، آخرین آیه نازل شده بر پیامبر ﷺ کدام است؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ» (۲) «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّاباً»
 (۳) «وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ» (۴) «يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ»
- سؤال ۱۲۶. هر یک از سوره‌های حدید، بقره و حجرات به ترتیب، موصوف به کدام صفات می‌باشند؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) حوامیم، طواسین، زهراوان (۲) زهراوان، مسبحات، ممتحنات (۳) ممتحنات، زهراوان، مسبحات (۴) مسبحات، زهراوان، ممتحنات
- سؤال ۱۲۷. کدام گزینه نام سوره «هل أتى» نیست؟ (سراسری ۸۹)

- (۱) دهر (۲) انسان (۳) ابرار (۴) شاکران
 سؤال ۱۲۸. نام دیگر سوره «محمد ﷺ» چیست؟
 (۱) المنافقون (۲) التوبه (۳) القتال (۴) الکافرون (سراسری ۸۹)
- سؤال ۱۲۹. در موضوع نوشت افزارهای قرآنی «لخاف» به چه معناست؟
 (۱) پوست حیوانات که برای نوشتن آماده می‌شد.
 (۲) سنگ‌های سفید و نازک و ظریف
 (۳) برگ‌های صاف و پهن درختان
 (۴) چوب‌هایی که روی شتران می‌گذاشتند و بر آن می‌نشستند. (سراسری ۸۹)
- سؤال ۱۳۰. کدامیک از صحابه پیامبر ﷺ در جمع قرآن در زمان خلیفه سوم مخالفت بیشتری کرد؟
 (۱) ابن مسعود (۲) ابی بن کعب (۳) ابن عباس (۴) زید بن ثابت (سراسری ۸۹)
- سؤال ۱۳۱. نام دیگر سور حامدات چیست؟
 (۱) دبابیج (۲) عرائس (۳) مقاصیر (۴) میادین (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۲. کدام گزینه از خصوصیات آیات و سور مدنی نیست؟
 (۱) مجادله با مشرکین (۲) مجادله با اهل کتاب
 (۳) طولانی بودن اکثر آیات و سور (۴) تفصیل براهین و ادله در مورد حقایق دینی (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۳. این سخن از کیست؟ «عثمان، قرآن را به رأی علی ﷺ جمع آوری کرد.»
 (۱) سید مرتضی (۲) سید بن طاووس (۳) شیخ طوسی (۴) محمد بن سیرین (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۴. به نظر سید مرتضی قرآن کریم در زمان چه کسی جمع آوری و مرتب شده است؟
 (۱) ابوبکر (۲) پیامبر ﷺ (۳) عثمان (۴) علی ﷺ (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۵. این سخن از کیست؟ «احتمالاً پیامبر ﷺ پس از بعثت به خواندن و نوشتن آشنا بوده است.»
 (۱) گلدزیه (۲) شیخ مفید (۳) سید مرتضی (۴) بلاشر (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۶. امام علی ﷺ قرآن را «أثافی الإسلام» خوانده است، معنای «أثافی» چیست؟
 (۱) اسباب (۲) اجاق‌ها (۳) چراغ‌ها (۴) مبانی (سراسری ۹۰)
- سؤال ۱۳۷. «فسطاط القرآن» و «قوارع القرآن» به ترتیب در مورد کدام گزینه درست است؟
 (۱) سوره بقره، ایه الکرسی (۲) سوره بقره، سوره آل عمران
 (۳) ایه الکرسی، سوره بقره (۴) معوذتین، سوره آل عمران (سراسری ۹۱)
- سؤال ۱۳۸. وحی در آیه شریفه زیر به چه معنی است؟
 ﴿فَرَحَّ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا﴾
 (۱) هدایت غریزی (۲) وحی رسالی (۳) الهام یا سروش غیبی (۴) اشاره پنهانی (سراسری ۹۲)
- سؤال ۱۳۹. از دیدگاه آیت الله معرفت، مقصود از «حرف» در عبارت: «أنزل القرآن على سبعة أحرف» چیست؟
 (۱) بطن (۲) لهجه (۳) بمعنی (۴) قرائت (سراسری ۹۳)
- سؤال ۱۴۰. عبارت «و لقد جئتهم بالكتاب مشتملة على التنزيل والتأويل» از چه کسی و درباره چه چیزی است؟

(سراسری ۹۳)

- (۱) از پیامبر ﷺ است و درباره نزول قرآن از جانب خداوند برای مردم است.
 (۲) از پیامبر ﷺ است و اشاره دارد به اینکه قرآن دارای تفسیر و تاویل است.
 (۳) از حضرت علی رضی الله عنه است و در باره مصحفی است که وی جمع آوری نموده بود.
 (۴) از عثمان بن عفان است و درباره قرآنی است که به دستور وی جمع آوری شده است.

سؤال ۱۴۱. این سخن از کیست؟ «رسول خدا قبل از نبوت نوشتن را نمی دانست؛ اما پس از نبوت می شود آشنایی آن حضرت را به خواندن و نوشتن احتمال داد»

(سراسری ۹۴)

- (۱) بلاشر (۲) سید مرتضی (۳) طبرسی (۴) علامه طباطبایی

سؤال ۱۴۲. نخستین نقطه گذار حروف متشابه قرآن چه کسی بود؟

(سراسری ۹۴)

- (۱) ابوالاسود دؤلی (۲) نصر بن عاصم (۳) یحیی بن یعمر (۴) حجاج بن یوسف ثقفی

سؤال ۱۴۳. عبارت «سید القراء» به کدامیک از مفسران صدر اسلام اطلاق می شود؟

(سراسری ۹۴)

- (۱) ابی بن کعب (۲) ابن عباس (۳) ابن مسعود (۴) ابوحمزه ثمالی

سؤال ۱۴۴. نخستین مدون «کتاب القراءات» چه کسی بود؟

(سراسری ۹۵)

- (۱) ابن مجاهد (۲) ابان بن تغلب (۳) قاسم بن سلام (۴) حمزه بن حبیب زیات

سؤال ۱۴۵. مطابق دیدگاه ابوبکر باقلانی ترتیب سوره های قرآن چگونه بوده است؟

(سراسری ۹۶)

- (۱) به امر پیامبر ﷺ
 (۲) برعهده مسلمانان گذاشته شده
 (۳) براساس دیدگاه خلیفه سوم انجام گرفته
 (۴) تلفیقی از راهنمایی پیامبر ﷺ و اجتهاد صحابه

سؤال ۱۴۶. در نوشت افزارهای معمول، برای نگارش قرآن «أفتاب» به کدام معنا است؟

(سراسری ۹۸)

- (۱) برگ های صاف و پهن درختان
 (۲) سنگ های سفید، نازک و ظریف
 (۳) جریده و چوبه نخل که برگ های آن را می کنند.
 (۴) چوب هایی که بر روی شتران می نهادند تا بر آنها سوار شوند.

سؤال ۱۴۷. کدام مورد، معیارهای تمایز سوره های مکی از مدنی است؟

(سراسری ۹۸)

- (۱) مکان نزول - زمان نزول - مخاطبان
 (۲) کوتاهی و بلندی آیات و سور - نحوه لحن و سخن آیات
 (۳) دعوت به اصول و فروع اسلامی - دعوت به ترک دشمنی
 (۴) نص و خبر - علایم صوری و ظاهری - علایم محتوایی و معنوی

سؤال ۱۴۸. کدام مورد اسباب گزینش و شهرت قرائت عاصم در میان مسلمانان است؟

(سراسری ۹۸)

- (۱) سند طلایی - توافق با قرائت همگانی - ویژگی های شخصی عاصم
 (۲) ویژگی های شخصی عاصم - توافق با قراءات سبعة - سند طلایی
 (۳) سند طلایی - موقعیت عاصم - انطباق آن با معیارها و ملاک ها
 (۴) توافق با قراءات سبعة - شهرت عاصم - سند طلایی

سؤال ۱۴۹. به کدامیک از آیات، برای نفی نزول دفعی قرآن استدلال شده است؟

(سراسری ۹۸)

- (۱) ﴿وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا﴾
 (۲) ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾
 (۳) ﴿لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ﴾
 (۴) ﴿فَدَسَّمَعَهُ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِي جُنَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا﴾

سؤال ۱۵۰. مطابق نقل عکرمه از ابن عباس آخرین آیه ای که بر پیامبر اکرم ﷺ نازل شده کدام است؟ (سراسری ۹۹)

- (۱) اتقوا الله وذروا ما بقی من الربا
- (۲) و اتقوا یوما ترجعون فیہ الی الله
- (۳) اذا تداینتم بدین الی اجل مسمى فاکتوبه
- (۴) فاستجاب لهم ربهم انی لا اضع عمل منکم من ذکر او انشی

سؤال ۱۵۱. کدام سوره جزو سوره های «حوامیم» نیست؟ (سراسری ۹۹)

- (۱) احقاف
- (۲) سجده
- (۳) لقمان
- (۴) زخرف

سؤال ۱۵۲. «سید القراء» لقب کیست؟ (سراسری ۹۹)

- (۱) ابن مجاهد
- (۲) ابی بن کعب
- (۳) معاذ بن جبل
- (۴) عبدالله بن مسعود

سؤال ۱۵۳. اولین کسی که از خلیفه سوم در خواست اتحاد مصاحف را نمود، که بود؟ (سراسری ۹۹)

- (۱) ابن مسعود
- (۲) ابن عباس
- (۳) زید بن ثابت
- (۴) حذیفه بن یمان

سؤال ۱۵۴. کتاب «مناهل العرفان» از کیست؟ (سراسری ۹۹)

- (۱) زرکشی
- (۲) زرقانی
- (۳) ابن عربی
- (۴) صبحی صالح

سؤال ۱۵۵. «حفص بن سلیمان اسدی» و «شعبه بن عیاش»، راویان کدام یک از قراء سبعة بودند؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) عبدالله بن کثیر مکی
- (۲) حمزه بن حبیب کوفی
- (۳) عاصم بن بهدلة کوفی
- (۴) نافع بن عبدالرحمن مدنی

سؤال ۱۵۶. از میان علماء اهل نسنن کدامیک، قرائات را متواتر می داند؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) سبکی
- (۲) ابن جزری
- (۳) ابو شامة
- (۴) ابو عمرو دانی

سؤال ۱۵۷. کدام قرائت از گذشته تا امروز در میان مسلمانان متداول بوده و دارای سند صحیح است؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) نافع
- (۲) حمزه
- (۳) ابن کثیر
- (۴) عاصم

سؤال ۱۵۸. اسباب النزول از کدام آیه رفع ابهام کرده است؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) اولئك الذین طبع الله علی قلوبهم
- (۲) أن الصفا والمروة من شعائر الله
- (۳) فأت ذا القربی حقه
- (۴) لیس علی الأعمی حرج

سؤال ۱۵۹. کدام مفسر در آیه زیر «واو» را واو استیناف میدانند؟ «ولا یعلم تأویله الا الله و الراسخون فی العلم» (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) ملا فتح الله کاشانی در تفسیر منهج الصادقین
- (۲) سید هاشم بحرانی در تفسیر البرهان
- (۳) علامه طباطبایی در تفسیر المیزان
- (۴) ملا محسن فیض در تفسیر الصافی

سؤال ۱۶۰. عدد کوفی شمار آیات قرآن کریم چه عددی است؟ (سراسری ۱۴۰۱)

- (۱) ۶۲۰۵
- (۲) ۶۲۲۶
- (۳) ۶۲۳۶
- (۴) ۶۶۶۶

سؤال ۱۶۱. راویان قرائت عبدالله بن کثیر مکی چه کسانی بودند؟ (سراسری ۱۴۰۱)

- (۱) قالون، ورش
- (۲) بزی، قنبل
- (۳) حفص، ابوبکر
- (۴) خلف، خلاد

سؤال ۱۶۲. در آیه شریفه (و ان علینا جمعه و قرآنه) قرآن به کدام معنی به کار رفته است؟ (سراسری ۱۴۰۱)

- (۱) نبی
- (۲) قرائت
- (۳) نماز
- (۴) پیامبر

- سؤال ۱۶۳.** چه کسی را به گردآوری و تدوین قرآن فراخواند؟
 (۱) زید (۲) سالم (۳) ابی بن کعب (۴) أبان بن سعید (سراسری ۱۴۰۲)
- سؤال ۱۶۴.** کدام لفظ به مدنی بودن سوره دهر دلالت دارد؟
 (۱) الابرار (۲) اسیراً (۳) یتیمأ (۴) مسکینأ (سراسری ۱۴۰۲)
- سؤال ۱۶۵.** عبدالله بن صبیغ از کدام گروه بود و برای چه به مدینه آمده بود؟
 (۱) مخالفان اسلام - شبهه پراکنی (۲) مسلمانان عراق - پرسش از متشابهات (۳) اصحاب رسول خدا - برای تشریح به اسلام (۴) مسیحیان شام - پرسش از خلیفه مسلمانان (سراسری ۱۴۰۲)
- سؤال ۱۶۶.** کدام مورد درباره سوره حمد، یقیناً نادرست است؟
 (۱) سوره حمد در مکه نازل شده است. (۲) سوره حمد در مدینه نازل شده است. (۳) سوره حمد جداگانه نازل شده است. (۴) سوره حمد هم در مکه هم در مدینه نازل شده است. (سراسری ۱۴۰۲)

تست های کنکور آزاد

- سؤال ۱۶۷.** طبق صحیح ترین اقوال، آخرین آیه ای که بر پیامبر اکرم ﷺ نازل شده عبارتست از:
 (۱) آیه ۳ مائده: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾.
 (۲) آیه ۳۰ سوره زمر: ﴿إِنَّكَ مَبْتُ وَإِنَّهُمْ مَبْتُونَ. ثُمَّ إِنَّكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَبْعُونَ﴾.
 (۳) آیه ۱۲۸ سوره توبه: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ...﴾ تا آخر این سوره.
 (۴) آیه ۲۸۱ سوره بقره: ﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾. (آزاد ۷۸)
- سؤال ۱۶۸.** مشخصات کلی و قطعی سوره های مکی عبارت از هر سوره ای است که:
 (۱) سوره های کوتاه، دعوت به اصول عقائد، مجادله با مشرکین، یا ایها الذین امنوا، و سوگند، در آن ها آمده است.
 (۲) حدود و فرائض، اوضاع و احوال منافقین، مجادله با اهل کتاب، داستان آدم و ابلیس، و حروف مقطعه در آن ها آمده است.
 (۳) سجده، کلا، یا ایها الناس، قصص انبیاء و پیشینیان، آدم و ابلیس، و حروف مقطعه، در آن ها آمده است.
 (۴) فرمان جهاد و مجادله با اهل کتاب، حروف مقطعه، سوره های کوتاه، شدت لحن در آن ها آمده است. (آزاد ۷۸)
- سؤال ۱۶۹.** برخی از ادله عدم تحریف قرآن توسط عثمان، عبارتند از:
 (۱) عدم انتشار قرآن در بلاد اسلامی، اختلافات مردم با عثمان و ضدیت با او، جمع کردن قرآن در زمان ابی بکر، جمع آوری قرآن توسط پاره ای از دشمنان عثمان.
 (۲) انتشار قرآن در بلاد اسلامی، دست آویز قرار ندادن تحریف توسط مردم برای قتل عثمان، عدم انتقاد امیرالمومنین علیؓ به هنگام خلافت نسبت به جمع قرآن توسط عثمان و...
 (۳) انتشار بی رویه قرآن در بلاد اسلامی، آیات مبتنی بر تحریف ناپذیری قرآن، عدم وجود عداوت میان امیرالمومنین علیؓ و عثمان، متفاوت بودن مصاحف.
 (۴) اعتماد مردم به عثمان، عدم وجود مصحف مورد اتفاق، قدرت عثمان بر تحریف علی رغم عدم هماهنگی با علیؓ، مخالفت ابن مسعود با عثمان. (آزاد ۷۸)
- سؤال ۱۷۰.** از نظر مرحوم طبرسی، مولف مجمع البیان، آخرین آیه ای که بر پیامبر اکرم ﷺ نازل شده، عبارت است از آیه:
 (آزاد ۷۹)

درس ۶. سوره الرحمن

سؤال ۱. «سبما» در آیه مبارک: «يُعْرِفُ الْمُعْجَمُونَ سِبْمَاهُمْ وَيُؤَخِّدُوا بِالْوَصِيِّ وَالْأَقْدَامِ» به کدام معناست؟ الرحمن / ۴۱ (سراسری ۱۴۰۰)

(۱) علامت (۲) چهره (۳) ملامح پیشانی (۴) چین و چروک صورت

سؤال ۲. «فان» در آیه مبارک: «كُلٌّ مِّنْ عَلَيِّهَا قَانٍ» به کدام معناست؟ الرحمن / ۲۶ (سراسری ۱۴۰۰)

(۱) فناپذیر (۲) فاقد کمال (۳) ناقص ذاتی (۴) معدوم بالفعل

سؤال ۳. کدام مورد درباره نقش نحوی واژه «مُدَهَامَّتَانِ» در آیات مبارک: «وَمِن دُونِهِمَا جَنَّتَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ مُدَهَامَّتَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ» الرحمن / ۶۲-۶۶ درست است؟ (سراسری ۱۴۰۱)

(۱) خبر مقدم برای واژه «عینان» (۲) مبتدای مؤخر برای «و من دونهما»
(۳) نعت حقیقی برای واژه «جنتان» (۴) نعت سببی برای واژه «جنتان»

سؤال ۴. دو احتمالی که علامه طباطبایی رحمته الله درباره آیه مبارک: «فِي ذَوَاتِ أَفْتَانٍ» الرحمن / ۴۸ مطرح کرده، کدامند؟ (سراسری ۱۴۰۱)

(۱) دارای انواعی از میوه‌ها - دارای مناظری زیبا (۲) دارای مناظری زیبا - دارای درختانی نرم
(۳) دارای انواعی از میوه‌ها - دارای درختانی نرم (۴) دارای درختان انبوه - دارای انواع خوراکی‌ها

سؤال ۵. کدام مورد درباره واژه «حسان» در آیه مبارک: «فِيهِنَّ خَيْرَاتٍ حَسَانٍ» الرحمن / ۷۰ درست است؟ (سراسری ۱۴۰۱)

(۱) جمع «حَسَن» (۲) مفرد «مُحْسِن» (۳) جمع «حُسْن» (۴) مفرد «أَحْسَن»

سؤال ۶. از نظر علامه طباطبایی رحمته الله کدام پاسخ درباره آیه مبارک: «وَلَمَن خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ» الرحمن / ۴۶ درست است؟ (سراسری ۱۴۰۱)

(۱) مراد از جنتان، جنت جسمانی و جنت روحانی است.
(۲) مراد از جنتان، یکی جنتی است که جزای اعمال اوست و جنتی دیگر اضافه بر آن است.
(۳) مراد از خوف در این آیه، مشابه خوف در آیه: «أَن فِي ذَلِك لَآيَةٌ لِّمَن خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ» است.
(۴) مراد از خوف در این آیه، مشابه خوف ملائکه در آیه: «وَيُخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ» است.

درس ۷. سوره واقعه

سؤال ۱. از نظر علامه طباطبایی رحمته الله مراد از عبارت «و ما نحن بمسبوقین» در آیه مبارک: ﴿نَحْنُ قَدْزَنَابِتِكُمُ الْمَوْتُ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ﴾ چیست؟ **واقعه / ۶۰** (سراسری ۱۳۹۹)

- (۱) ما درباره گذشتگان مرگ را مقدر کردیم.
- (۲) در گذشته، کسی نمی توانست مانع مرگ خود شود.
- (۳) ما مغلوب اسبابی که اراده ما را در بقاء کسی نقض کند، نمی شویم.
- (۴) کسی نمی تواند اجلی را که ما برایش مقدر کرده ایم، به تأخیر اندازد.

سؤال ۲. کدام پاسخ با واژه «موضونه» در آیه مبارک: ﴿عَلَىٰ سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ﴾ قرابت معنایی دارد؟ **واقعه / ۱۵** (سراسری ۱۳۹۹)

(۱) جمیلة (۲) موضوعة (۳) منسوجة (۴) مؤسعة

سؤال ۳. از نظر شیخ طبرسی رحمته الله کدام پاسخ در شمار وجوه معنایی آیه مبارک: ﴿لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكُهُونَ﴾ نیست؟ **واقعه / ۶۵** (سراسری ۱۳۹۹)

- (۱) اگر می خواستیم، کشت و زرع شما را به گیاهی بی فایده بدل می کردیم که ناتوان شوید.
- (۲) اگر می خواستیم، کشت و زرع شما را به گیاهی بی فایده بدل می کردیم که پشیمان شوید.
- (۳) اگر می خواستیم، کشت و زرع شما را به گیاهی بی فایده بدل می کردیم که شگفت زده شوید.
- (۴) اگر می خواستیم، کشت و زرع شما را به گیاهی بی فایده بدل می کردیم که با شوخی کردن، ناراحتی خود را برطرف کنید.

سؤال ۴. واژه «المقوبین» در آیه مبارک: ﴿نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِّلْمُقْبِينَ﴾ به کدام معناست؟ **واقعه / ۷۳** (سراسری ۱۴۰۰)

(۱) بیابان گردان (۲) نیرومندان (۳) گمراهان (۴) آتش افروزان

سؤال ۵. از نظر علامه طباطبایی رحمته الله مراد از عبارت «نبدل أمثالکم» در آیه مبارک: ﴿عَلَىٰ أَنْ يُدَلَّ أَمْثَالِكُمْ وَنُنشِئُكُمْ فِی مَالَا تَعْمُونَ﴾ **واقعه / ۶۱** چیست؟ (سراسری ۱۴۰۱)

- (۱) دگرگون کردن حال شما از آنچه هستید به وضعی دیگر
- (۲) زنده کردن مجدد بشر در قیامت
- (۳) آفریدن افراد دیگری از بشر به جای شما
- (۴) آفریدن افراد دیگری از بشر برای رقابت با شما

سؤال ۶. واژه «هییم» در آیه شریفه ﴿فَشَارِبُونَ شَرِبَ الْهَيْمِ﴾ **واقعه / ۵۵** به کدام معناست؟ (سراسری ۱۴۰۲)

(۱) کودکان رها شده (۲) شتران تشنگی زده (۳) دختر بچگان گرسنه (۴) گوسفندان مانده در بیابان

سؤال ۷. کدام مورد در برگردان مفهومی آیه شریفه ﴿إِنْ كُنْتُمْ غَیْرَ مَدِیْنِیْنَ﴾ **واقعه / ۸۶** صحیح است؟ (سراسری ۱۴۰۲)

(۱) اگر بدهکار نیستید. (۲) اگر طلبکار نیستید. (۳) اگر جزا دادنی نیستید. (۴) اگر سرافکنده نیستید.

درس ۸. سوره حدید

سؤال ۱. عبارت قرآنی «مَنْ قَاتَلَ أَنْ تَبْرَأَهَا» در آیه مبارک زیر، با کدام پاسخ هم معناست؟
 ﴿مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ الحديد / ۲۲ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) پیش از آنکه آن را آماده سازیم. (۲) پیش از آنکه آن را برطرف سازیم.
 (۳) پیش از آنکه آن را فرود آوریم. (۴) پیش از آنکه آن را پدید آوریم.

سؤال ۲. ماده «علم» در آیه مبارک: «وَلِتَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ» الحديد/ ۲۵ به کدام معناست؟
 (۱) معلوم کردن (۲) دانستن (۳) خوار کردن (۴) عزیز شمردن (سراسری ۱۴۰۰)

سؤال ۳. آیه مبارک: «مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا» دال بر چیست؟ الحديد / ۲۲
 (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) اراده الهی در پدید آمدن همه حوادث حال و آینده (۲) بطلان اختیار انسان در زندگی
 (۳) علم الهی به همه حوادث حال و آینده (۴) صحت «بد» درباره خداوند

سؤال ۴. سبب نزول مشهور در تفسیر آیه مبارک: «الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَحْشَع قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ» درباره کیست؟
 الحديد/ ۱۶ (سراسری ۱۴۰۰)

- (۱) خالد بن ولید (۲) سلمان فارسی (۳) شیخ المضیرة (۴) فضیل بن عیاض

سؤال ۵. در آیه مبارک: ﴿آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ...﴾ حدید/ ۷ به کدام مطلب اشاره شده است؟
 (سراسری ۱۴۰۱)

- (۱) انفاق از آنچه خدا آدمی را در آن جانشین قرار داده است.
 (۲) انفاق از آنچه خدا آدمی را در آن حاکم قرار داده است.
 (۳) انفاق از آنچه خدا آدمی را در آن محکوم قرار داده است.
 (۴) انفاق از آنچه خدا آدمی را در آن خازن قرار داده است.

سؤال ۶. عبارت قرآنی ﴿يُؤْتِكُمْ كَهْلِينَ مِنْ رَحْمَتِهِ﴾ در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَمْنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كَهْلِينَ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾ الحديد/ ۲۸ کدام مفهوم را افاده می کند؟
 (سراسری ۱۴۰۲)

- (۱) تا از بخشایش خود شما را دو چندان عطا کند.
 (۲) تا از رحمت خود بر دارائی شما بیش از پیش بیفزاید.
 (۳) تا از گنجینه رحمت خود شما را سرمایه ای افزونتر ببخشد.
 (۴) تا از نصیب شما از رحمت الهی بیش از آنچه انتظار دارید بکاهد.

سؤال ۷. کدام مورد در برگردان مفهومی آیه شریفه ﴿سِعَى نوره ربن أیدیهم وایمانهم﴾ الحديد/ ۱۲ با دیگر گزینه ها هماهنگ نیست؟
 (سراسری ۱۴۰۲)

- (۱) نور آنان پیشاپیش و در جانب راستشان می دود. (۲) نور آنان از دست و پایشان متصاعد می شود.
 (۳) روشنائی آنان پیشارو و سمت راستشان می شتابد. (۴) پرتو آنان در جلوی رو و در طرف راستشان حرکت می کند.

- سؤال ۲۱. نخستین کسی که با عنوان «خیر اهل المدینه» به قصه گویی پرداخت چه کسی بود؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) وهب بن منبه (۲) کعب الاحبار (۳) تمیم بن اوس (۴) ابو هریره
- سؤال ۲۲. از دیدگاه عبدالله بن احمد بن حنبل، صحیح‌ترین روایت در باب جواز کتابت حدیث کدام است؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) قیدوا العلم (۲) اکتبوا و لا حرج (۳) استعن بيمينك (۴) اکتبوا لابی شاة
- سؤال ۲۳. ذهبی در تذکرة الحفاظ، احادیث «اریکه» را بر چه کسانی تطبیق داده است؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) بنی أمیه (۲) خوراج (۳) بنی عباس (۴) مُثرفان
- سؤال ۲۴. به عقیده صبحی صالح کدامیک از خاورشناسان با مطالعه سابقه نگارش در بین عرب و نیز کشف کتاب «تقیید العلم» به تدوین بسیاری از روایات در عصر پیامبر ﷺ اعتراف کرده است؟ (سراسری ۹۰)
- (۱) گلدزیهر (۲) شبرنجر (۳) سوفاجیه (۴) دوزی
- سؤال ۲۵. چه کسی از کاتبان حدیث در دوره رسول خدا ﷺ است؟ (سراسری ۹۰)
- (۱) ابوسعید خدری (۲) جابر بن عبدالله انصاری (۳) عبدالله بن عمر (۴) مقداد بن اسود
- سؤال ۲۶. کدامیک از موارد زیر از محورهای اصلی اسرائیلیات به حساب نمی‌آمده است؟ (سراسری ۹۰)
- (۱) تفصیل داستان
(۲) مسائل فقهی و شرایع اسلامی
(۳) مطالب مربوط به سرگذشت پیشینیان و اسرار خلقت
(۴) ذکر فضائل اماکن و اقوامی که به نوعی با یهودیت ارتباط داشتند
- سؤال ۲۷. با فرض آن که روایات نهی از کتابت حدیث در اوائل بعثت پیامبر ﷺ صادر شده باشد، احادیث ابوسعید خدری در مورد نهی از کتابت حدیث، از چه جهت تضعیف می‌شود؟ (سراسری ۹۱)
- (۱) ارسال (۲) انقطاع (۳) تعلیق (۴) وقف
- سؤال ۲۸. چه کسی با مطالعه کتاب «تقیید العلم» به این نتیجه رسید که قسمت بسیاری از احادیث باید در زمان پیامبر ﷺ تألیف شده باشد؟ (سراسری ۹۳)
- (۱) گلدزیهر (۲) شبرنجر (۳) سوفاجیه (۴) دوزی
- سؤال ۲۹. مفاد کدام حدیث، پیش‌بینی و نکوهش «منع نقل حدیث توسط خلفا» از سوی پیامبر ﷺ است؟ (سراسری ۹۴)
- (۱) تقیید العلم (۲) اریکه (۳) طیر مشوی (۴) اکتبوا لابی شاة
- سؤال ۳۰. حدیث نبوی «استعن بيمينك» بر چه مفهومی دلالت دارد؟ (سراسری ۹۴)
- (۱) جواز نقل حدیث (۲) انفاق با دست راست (۳) جواز کتاب حدیث (۴) استعانت در قسم خوردن
- سؤال ۳۱. به عقیده صبحی صالح «اذن به کتابت» به چند صورت بوده است؟ (سراسری ۹۴)
- (۱) دو صورت: اذن عام در زمان نهی خاص، اذن پس از نزول نیمی از قرآن
(۲) دو صورت: اذن مطلق پس از برطرف شدن منع نگارش، اذن مقید پس از فراهم شدن وسایل نگارش
(۳) دو صورت: اذن خاص در زمان نهی عام، اذن عام پس از نزول اکثر قرآن
(۴) دو صورت: اذن نسبی در زمان قوت نگارش و عدم بیم از اشتباه، اذن ویژه در اوائل اسلام و ضعف حافظه
- سؤال ۳۲. درباره «حدیث اریکه» کدام عبارت نادرست است؟ (سراسری ۹۵)
- (۱) ذهبی حدیث اریکه را بر خوراج منطبق دانسته است.

۲) در صدور این حدیث، از نظر علمای اهل سنت تردید وجود دارد.

۳) این حدیث، سیاست منع نقل حدیث توسط خلفاء را پیش‌گویی می‌کند.

۴) ترمذی، حاکم نیشابوری و ذهبی بر صحت این حدیث گواهی داده‌اند.

سؤال ۳۳. صبحی صالح در تفسیر «اذ روینا فی الحلال و الحرام شددنا و اذا روینا فی الفضائل و نحوها تساهلنا» مراد از تساهل علما در نقل احادیث فضائل را چه می‌داند؟ (سراسری ۹۵)

- ۱) جواز عمل به حدیث ضعیف
 ۲) جواز عمل به حدیث بلامعارض
 ۳) مراجعه به حدیث حسن به جای صحیح
 ۴) اغماض از ناشناختگی ناقلان حدیث

سؤال ۳۴. از دیدگاه ابوریه، حکمت نهی پیامبر ﷺ از نگارش حدیث چه بوده است؟ (سراسری ۹۶)

- ۱) بسنده بودن قرآن برای هدایت بشر
 ۲) ممانعت از گسترش دایره تشریح
 ۳) جلوگیری از اختلاط قرآن با احادیث
 ۴) پرهیز از تفرقه در میان امت اسلام

سؤال ۳۵. کدام عبارت در خصوص روایات نبوی در اذن و نهی از کتابت حدیث، درست است؟ (سراسری ۹۶)

- ۱) روایات اذن ناسخ روایات نهی است.
 ۲) روایات نهی به نقل از ابوهیره مبتلا به اضطراب متنی است.
 ۳) بخاری روایات نهی به نقل از ابوسعید خدری را موقوف می‌داند.
 ۴) نهی ناظر به افراد با حافظه قوی و اذن در خصوص افراد کم حافظه بوده است.

سؤال ۳۶. موضوع احادیث اریکه چیست و ذهبی آن‌ها را بر چه کسانی منطبق دانسته است؟ (سراسری ۹۷)

- ۱) منع نقل حدیث - خوارج
 ۲) منع نقل حدیث - خلفا
 ۳) خلافت اسلامی - مترفان
 ۴) اوصاف بهشتیان - صحابه

سؤال ۳۷. علت اصلی صدور فرمان‌های حکومتی چون «جردوا القرآن» چه بود؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) موجه ساختن جریان رویگردانی از تفسیر قرآن
 ۲) استوار ساختن سیاست منع از نقل و نگارش حدیث
 ۳) ممانعت از نقل و نگارش پاره‌ای از تفاسیر ماثور
 ۴) ترس از اختلاط آیات قرآن با مطالب غیرقرآنی

سؤال ۳۸. کدام مستشرق بر آن بود که حداقل نصف احادیث صحیح بخاری، دستخوش تحریف شده است؟ (سراسری ۱۴۰۰)

- ۱) دوزی
 ۲) سوفاجیه
 ۳) گولدزیهر
 ۴) بروکلیمان

سؤال ۳۹. کدام اثر به عقیده صبحی صالح از جهت تواتر سندی و اشتهال بر کلیات احکام، اسلامی در ردیف قرآن قرار گرفت؟ (سراسری ۱۴۰۲)

- ۱) عهدنامه سال اول هجری
 ۲) صحیفه صحیح همام بن منبه
 ۳) رساله سمره بن جندب در باب نماز
 ۴) صحیفه مناسک حج جابر بن عبدالله

تست‌های کنکور آزاد

سؤال ۴۰. چه کسی از نظر اهل سنت اولین بار از چه کسی خواست حدیث را جمع‌آوری کند؟ (آزاد ۸۲)

- ۱) عمر بن الخطاب از ابی بکر بن ابی قحافه
 ۲) عمر بن عبد العزیز از محمد بن ابی بکر بن ابی قحافه
 ۳) عمر بن الخطاب از محمد بن مسلم بن شهاب زهری
 ۴) عمر بن عبد العزیز از ابو بکر محمد بن حزمی

عمر با بیان سرگذشت اقوام گذشته که پرداختن آن‌ها به نوشته‌های دیگر باعث شد که از کتاب خدا غافل شوند ترس از انزوای قرآن در بین مردم را علت اصلی نهی از نقل حدیث دانست.

۲۰. گزینه ۴

پیامبر ﷺ در پایان سخنان خود تعبیری مثل «الا فلیبلغ الشاهد الغائب» را استفاده می‌کردند و به این ترتیب حاضران را به نقل سخنان خود به غائبان مکلف می‌کردند.

۲۱. گزینه ۳

عمر لقب «خیر اهل المدینه» را به تمیم بن اوس داد و او نخستین کسی بود که به قصه‌گویی می‌پرداخت و از این طریق اسرائیلیات را وارد می‌کرد.

۲۲. گزینه ۴

از دیدگاه عبدالله بن احمد بن حنبل صحیح‌ترین روایتی که در مورد اذن به کتابت حدیث وارد شده روایت ابوشاة یمنی است که بخاری و مسلم آن را روایت کرده اند.

۲۳. گزینه ۲

ذهبی تلاش کرد حیث اریکه را از کاری که ابوبکر در وضع حدیث کرد منصرف نماید، او می‌گوید ابوبکر جلوی سنت را نگرفت آن چنان که خوارج این کار را کردند.

۲۴. گزینه ۲

شبرنجر با مطالعه کتاب تقیید العلم و بررسی تاریخ کتابت در بین عرب‌ها به این نتیجه رسید که قسمت زیادی از احادیث در زمان پیامبر ﷺ تألیف شده است.

۲۵. گزینه ۲

جابر بن عبدالله انصاری صحیفه‌ای در باب کیفیت «حج رسول الله» و «خطبه آن حضرت در سفر حجة الوداع» داشت.

۲۶. گزینه ۲

اسرائیلیات داستان‌ها، سرگذشت پیشینیان و اسرار خلقت بودند و چون این داستان‌ها اکثراً از منابع اطلاعاتی یهود وارد اسلام شد می‌توانیم ذکر فضائل اماکن و اقوامی که با یهود ارتباط داشتند را هم در آن ببینیم.

۲۷. گزینه ۱

روایات مربوط به نهی از کتابت حدیث به محیط مکه و آغاز نزول وحی مربوط است در آن زمان ابوسعید خردسال بوده است و نمی‌توانسته این حدیث را مستقیماً از پیامبر ﷺ شنیده باشد پس حدیث مرسل است.

۲۸. گزینه ۲

بر اساس کتاب (پیدایش کتابت در نزد عرب‌ها) به این نتیجه رسیده که قسمت بسیاری از احادیث باید در زمان خود پیامبر ﷺ تألیف شده باشد.

۲۹. گزینه ۲

پیامبر ﷺ در حدیثی می‌فرماید: «آگاه باشند که به من قرآن و حقایقی به مثل آن داده شده؛ اما نزدیک است شخصی که بر اریکه خود تکیه زده بگوید: بر شما باد که به قرآن روی آورید.» این حدیث در کتب مختلف اهل سنت نقل شده است و از نظر علمای اهل سنت تردیدی در آن نیست.

دقت در مضمون حدیث نشان می‌دهد کلام پیامبر ﷺ ناظر به شخصی است که بر مردم حکومت داشته و امر و نهی می‌کند. و این حدیث در واقع پیش‌بینی در «منع نقل حدیث توسط خلفا» بوده است.

۳۰. گزینه ۳

برخی از دانشمندان (از جمله دکتر معارف و شانه چی) قائل به کتابت حدیث در زمان پیامبر ﷺ هستند و به احادیث زیر اشاره می‌کند:

۱. «قیدو العلم بالکتاب» - «اكتبوا لابی شاه» - «اكتبوا ولا حرج» - «استعن بيمينك»

۳۱. گزینه ۳

از نظر صبحی صالحی در ابتدای اسلام به علت ترس از اختلاط قرآن با حدیث بر نقل عام آن نهی کردند و به تعداد محدودی اذن خاصی دادند؛ ولی پیامبر ﷺ پس از نزول اکثر قرآن اذن عام برای کتابت حدیث دادند.

۳۲. گزینه ۲

۳۳. گزینه ۳

صبحی صالح معتقد است که اگر در احادیث فضائل تساهل می‌شود به این معنی است که حدیث حسن را مقبول می‌دانیم و به آن عمل می‌کنیم.

۳۴. گزینه ۲

به نظر ابوریه نهی از کتابت حدیث برای جلوگیری از گسترده شدن دامنه احکام و مسائل شرعی بوده است؛ اما پس از نزول اکثر سوره‌های قرآن و نگارش و حفظ آن توسط کاتبان و حافظان رسول خدا نسبت به موقعیت حدیث ایمن شده، به نگارش حدیث فرمان داد.

۳۵. گزینه ۱

بخاری روایات نهی به نقل از ابوسعید خدری را موقوف می‌داند.

۳۶. گزینه ۲

حدیث اریکه از احادیث صحیحی است که در مجامع روایی اهل سنت نقل شده است. محتوای این خبر حکم به گمراهی کسی است که بین قرآن و سنت فرق می‌گذارد و دیگران را به کافی بودن قرآن و ترک حدیث فرا می‌خواند. احادیث فراوانی از پیامبر است که در آن احادیث، وقوع چنین حادثه‌ای را در امت خویش خبر داده است.

آنچه در همه این روایات وجود دارد این است که پیامبر ﷺ در تمامی آن‌ها متذکر می‌شوند آن شخص مخالف (با روایات) صاحب اریکه است که بر آن تکیه زده است. مناسب‌ترین شخص همان حاکم یا خلیفه است که بر مردم حکم می‌راند. و در عبارات پیامبر ﷺ آمده است: «نزدیک است». و این دلالت بر نزدیک بودن زمان تحقق آن عمل دارد.

۳۷. گزینه ۳

در تفاسیر پیامبر ﷺ مصادیق مومنان، مجاهدان از منافقان و بیماردلان متمایز می‌شد و مشخص شدن این چهره‌ها با منافع حکومت در تعارض بود.

۳۸. گزینه ۱

۳۹. گزینه ۱

شهرت عهدنامه سال اول هجری در حدی بود که به تنهایی قرین و همتای قرآن شد. آن هم به خاطر تواتر نقل و کثرت احکام

۱۴۶. گزینه ۴

أفتاب جمع قتب، چوب‌هائی بود که بر پشت شتر می‌نهادند.

۱۴۷. گزینه ۴

برای تشخیص سوره‌های مکی و مدنی، ملاک‌هایی را مشخص کرده‌اند که هر يك به تنهایی نمی‌تواند ملاک جامع و مانعی باشد. بلکه این ملاک‌ها روی هم رفته تا حدودی تعیین کننده است. به‌طور کلی ملاک‌ها و علائم برای تشخیص، عبارت است از: (۱) نص و خبر، (۲) علائم صوری و ظاهری، (۳) علائم محتوایی و معنوی. علوم قرآنی معرفت ص ۸۲.

۱۴۸. گزینه ۱

تاریخ قرآن معرفت ص ۱۵۳.

۱۴۹. گزینه ۴

نظر اول: آغاز نزول قرآن در شب قدر بوده است، چنانکه از ظاهر آیه ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ...﴾ به دست می‌آید. بیشتر محققین این رأی را برگزیده‌اند؛ زیرا معاصرین نزول آیه از واژه قرآن، قرآن کامل را نمی‌فهمیدند که تدریجاً نازل شده است، پس ظاهر آیه، ابتدای نزول را می‌رساند. از این رو بیشتر مفسرین آیه شریفه را این‌گونه تفسیر کرده‌اند: «... ای بدء نزول القرآن فیه»... به‌علاوه این قرآن با الفاظ و عبارات و خصوصیاتش نمی‌تواند یکجا و در يك شب نازل شده باشد، مگر آنکه به تأویل دست بزنیم. در قرآن از گذشته‌ای خبر می‌دهد که نسبت به اولین شب قدر، آینده دور محسوب می‌شود؛ برای مثال: ﴿قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا...﴾ این قبیل آیات در قرآن بسیار است که از گذشته خبر می‌دهد و اگر نزول آن در شب قدر (اولین شب قدر) بوده باشد، باید به صورت مستقبل (آینده دور) بیاید وگرنه سخن، از حالت صدق و ظاهر حقیقت به دور خواهد بود. تاریخ قرآن معرفت ص ۳۵.

۱۵۰. گزینه ۲

طبق گفته ابن عباس و سدی، آیه ۲۸۱ بقره ﴿وَإِنَّمَا يَوْمًا تَرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ﴾ آخرین آیه است.

۱۵۱. گزینه ۲ و ۳

سوال دو گزینه صحیح دارد.

۱۵۲. گزینه ۴

ابی بن کعب لقبش «سید القراء» و کنیه‌اش «ابو المنذر»، از بزرگان صحابه انصاری و از اصحاب عقبه ثانیه است. (تاریخ قرآن رامیار، ص ۳۴۰)

۱۵۳. گزینه ۴

۱۵۴. گزینه ۲

شیخ محمد عبد العظیم الزرقانی، مؤلف کتاب مناهل العرفان فی علوم القرآن.

۱۵۵. گزینه ۳

ابن مجاهد از بین کلیه قرائات، هفت قرائت را برگزید که هر کدام دو راوی دارند:

۱. ابن عامر. عبد الله بن عامر یحصبی (متوفای ۱۱۸) قاری شام. دو راوی او هشام بن عمار (۱۵۳-۲۴۵) و ابن ذکوان (۱۷۳-۲۴۲)

هستند که هرگز ابن عامر را درک نکرده‌اند.

۲. ابن کثیر. عبد الله بن کثیر دارمی (متوفای ۱۲۰) قاری مکه. دو راوی او بزّی (۱۷۰-۲۵۰) و قبیل (۱۹۵-۲۹۱) هستند که

هرگز او را درك نکرده اند.

۳. عاصم. عاصم بن ابی النجود اسدی (متوفای ۱۲۸) قاری کوفه. دو راوی او حفص بن سلیمان - پسر خوانده او - (۹۰ - ۱۸۰) و شعبه ابو بکر بن عیاش (۹۵ - ۱۹۳) هستند. حفص قرائت عاصم را دقیقتر و مضبوطتر می دانست و قرائت عاصم به وسیله او منتشر شده و تا امروز متداول است و همین قرائتی است که در اکثر کشورهای اسلامی رایج است.

۱۵۶. گزینه ۱

عده ای مانند ابن سبکی قائل به تواتر قراءات سبعة شدند و وجود سند روایی برای این قراءات را، مانع از تواتر همه جانبه آن - تا عصر رسول خدا ﷺ - ندیدند.
و عده ای پا از این فراتر نهاده و انکار تواتر قراءات سبع را با انکار تواتر قرآن برابر دانستند و در نتیجه قائل به کفر منکران تواتر قراءات سبع شدند که از جمله ایشان قاضی اندلس ابو سعید فرج بن لب اشاره بوده است.

۱۵۷. گزینه ۴

قرائت عاصم به روایت حفص برگزیده قرائت هاست و مطابق با قرائت جمهور مسلمین از صدر اسلام تاکنون، در تمام ادوار تاریخ قرائت بوده است و این همان قرائتی است که دارای سند صحیح است و از امام امیر المؤمنین علی علیه السلام روایت شده است.

۱۵۸. گزینه ۲

آیات نازل شده در هر مناسبتی، به همان حادثه و مناسبت نظر دارد، پس اگر ابهام یا اشکالی در لفظ یا معنای آیه پدید آید، باید با شناخت آن حادثه یا پیشامد، رفع اشکال کرد. در نتیجه برای دانستن معنی و تفسیر کامل هر آیه، باید به شأن نزول آن رجوع کرد تا کاملاً موضوع روشن شود و گرنه بدون مراجعه به شأن نزول، أحياناً آیه در ابهام باقی می ماند. پس شأن نزول هر يك می تواند قرینه ای باشد تا دلالت آیه را تکمیل کند و بدون آن، دلالت آیه ناقص می ماند، مثل آیه **﴿إِنَّ الصِّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ سَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا...﴾**

۱۵۹. گزینه ۳

علامه طباطبایی در رابطه با آیه، چنین گوید: «ظاهر کلام آن است که جمله **﴿وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ...﴾** استینافیه باشد، سخن از سر گرفته شده و عطف به ما سبق نباشد؛ زیرا این جمله، عدل جمله **﴿فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ...﴾** است.

۱۶۰. گزینه ۳

عدد کوفی شمار آیات قرآن کریم که سه تن از قاریان سبعة (حمزه، کسایی و خلف) نیز به آن اشاره کرده اند، روایت ۶۲۳۶ آیه می باشد و به قول مرحوم طبرسی، صحیح ترین عدد است که از امام علی علیه السلام شده است.

۱۶۱. گزینه ۲

گزینه ۱: قالون و ورش؛ راویان ابو عبد الله نافع بن ابی نعیم مدنی
گزینه ۲: بزی و قنبل؛ راویان عبدالله بن کثیر دمشقی
گزینه ۳: حفص و ابوبکر؛ راویان عاصم بن ابی النجود کوفی
گزینه ۴: راویان حمزة بن حبیب زیات کوفی

۱۶۲. گزینه ۲

در آیه **﴿إِنَّا عَلَيْنَا جَمْعُهُ وَقُرْآنُهُ﴾**، «جمع» به معنای «حفظ و سیانت» و «قرآن» مصدر است به معنی خواندن و قرائت است. (همانا گردآوردن و خواندن آن (بر تو) بر عهده ماست)

۱۶۳. گزینه ۱

زید بن ثابت: پس از یمامه مرا احضار کردند... عمر گفت: مصلحت در آن است که فوراً به جمع آوری قرآن اقدام شود...

۱۶۴. گزینه ۲

وجود اسیر دلالت بر مدنی بودن می کند زیرا در مکه قدرت برای مسلمانان وجود نداشت که جنگی رخ بدهد و آنها اسیر بگیرند.

۱۶۵. گزینه ۲

از سلیمان بن یسار نقل شده: مردی را که به او صبیغ می گفتند وارد مدینه شد و شروع کرد به پرسیدن از متشابهات قرآن پس عمر فرستاد و او را حاضر کرد و قبلاً برای او دو شاخه درخت خرما آماده کرده بود، پس به او گفت: تو کیستی، گفت: من بنده خدا صبیغ هستم، پس عمر یکی از آن چوب درخت خرما را برداشت و او را زد و گفت: من بنده خدا عمرم، پس آن قدر بر سر و صورت او زد تا خون جاری شد از سرش، پس گفت ای امیرالمومنین کفایت تو را چون که آنچه در سرم میافتم رفت (یعنی عقم)

۱۶۶. گزینه ۳

سوره حمد دو بار نازل شده است. یک بار در مکه و یک بار در مدینه تا عظمت و بزرگی آن بهتر شناخته شود.

۱۶۷. گزینه ۴

۱۶۸. گزینه ۳

۱۶۹. گزینه ۲

۱۷۰. گزینه ۲

۱۷۱. گزینه ۱

۱۷۲. گزینه ۴

۱۷۳. گزینه ۱

ابوالاسود برای نخستین بار دست اندرکار اعراب گذاری خط (حروف و کلمات) قرآن شد که انجام این کار را به درخواست زیاد بن سمیه، والی بصره انجام داد. خلیل بن احمد فراهیدی، نقطه های ابوالاسود را به نشانه های اعراب کنونی مبدل کرد.

۱۷۴. گزینه ۳

۱۷۵. گزینه ۲

رشید رضا: پیامبر همیشه حالت آگاهی داشته. این تنبیه برای مشرکین مکه و بعدها برای اهل کتاب در مدینه است.

۱۷۶. گزینه ۴

۱۷۷. گزینه ۳

گزینه ۱: منافقان در مدینه بودند و ذکر منافقان مربوط به سور مدنی است.
گزینه ۲: احکام در مدینه تشریح شد لذا جهاد نیز مربوط به سور مدنی است.
گزینه ۴: لفظ «یا ایها الذین آمنوا» مربوط به سور مدنی است.

۱۷۸. گزینه ۱